

Конкурс па беларускай мове «БУСЛІК-2012»

Чацвер, 16 лютага 2012 года

24. Размеркаванне слоў па часцінах мовы адбываецца паводле:

- 1) агульнасці граматычных катэгорый;
- 2) асаблівасці словазмянення;
- 3) спалучальнасці з іншымі словамі;
- 4) падабенства асноўных сінтаксічных функцый.

Вызначце правільныя варыянты.

- А) усе варыянты. Б) усе варыянты, акрамя 4. В) 1, 3. Г) 2, 3. Д) 3, 4.

25. Які від даданай часткі ў дадзеным складаным сказе?

У памяці засталіся хвіліны, калі на рукі падалі незвычайнай формы сняжынкi.

- А) дзейнікавая. Б) выказнікавая. В) азначальная.
Г) дапаўняльная. Д) акалічнасная.

26. Злучальныя галосныя ў складаных словах называюцца ...

- А) прыстаўкі. Б) суфіксы. В) постфіксы.
Г) інтэрфіксы. Д) няма навуковай назвы.

27. Да якога разраду адносіцца выдзеленая частка ў сказе?

Няўжо ты такі дужы?

- А) у сказе няма часткі. Б) сэнсавая частка. В) мадальная частка.
Г) эмацыянальная частка. Д) формаўтваральная частка.

28. Дадзены лексічныя значэнні ўстойлівых спалучэнняў:

- 1) умешвацца не ў сваю справу;
- 2) спыняць актыўнасць;
- 3) смяяцца;
- 4) змокнуць дарэшты;
- 5) глядзець без мэты.

Якое значэнне адпавядае ўстойліваму спалучэнню *сушыць зубы*?

- А) 1. Б) 2. В) 3. Г) 4. Д) 5.

29. Хто з вядомых паэтаў сказаў: “Над намі словы ўладараць...”?

- А) А. Вярцінскі. Б) М. Стральцоў. В) А. Грачанікаў.
Г) А. Разанаў. Д) С. Грахоўскі.

30. Алаіза Пашкевіч многія творы падпісвала псеўданімам Цётка. Якія яшчэ псеўданімы мела пісьменніца? Выберыце правільныя варыянты:

- 1) Мацей Крапіўка;
- 2) Гаўрыла з Полацка;
- 3) Ганна Аршыца;
- 4) Алеся Гаротная;
- 5) Падпольнік.

- А) няма правільных варыянтаў. Б) 1, 2. В) 2, 3.
Г) 3, 4. Д) 4, 5.

Конкурс арганізаваны і праводзіцца Грамадскім аб’яднаннем «Беларуская асацыяцыя «Конкурс» сумесна з Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі пад эгідай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

220013, г. Мінск, вул. Дарашэвіча, 3–218

тэл. (017) 292 80 31, 290 01 53

e-mail: info@bakonkurs.by

http://www.bakonkurs.by/

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- карыстацца падручнікамі, канспектамі, справачнай літаратурай забараняецца;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (10 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 10 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 10 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна на яго адказалі;
- няправільны адказ адзначаецца чвэрцю балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, і залічваецца са знакам «мінус», у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- максімальная колькасць балаў, якую можа атрымаць удзельнік конкурсу, – 150;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем застаецца ўдзельніку;
- вынікі ўдзельнікаў размяшчаюцца на сайце <http://www.bakonkurs.by/>.

Заданне для вучняў 9 класаў

1. Якой назвы народнага свята не хапае ў вершаваных радках Уладзіміра Дубоўкі?
*Ёсць цудоўнае паданне, ад паўночы да світання
як на свята, на ..., кветку Шчасця ў нас шукалі.*
А) Каляды. Б) Гуканне Вясны. В) Купалле. Г) Узвіжанне. Д) Тройцу.
2. Пра якую расліну ў народзе існуе загадка: *два тыдні цвіце, чатыры тыдні спіць, а на сёмы тыдзень насенне спее?*
А) пра жыта. Б) пра авёс. В) пра валошку. Г) пра лён. Д) пра чабор.
3. У літаратурным творы сродкам стварэння вобразаў з’яўляецца ...
А) гук. Б) слова. В) сцэнарый. Г) мелодыя. Д) фарба.
4. Героямі якога літаратурнага твора з’яўляюцца Лаўрук і пан Шчубальскі?
А) твора Янкі Брыля “Сірочы хлеб”.
Б) твора Змітрака Бядулі “На Каляды к сыну”.
В) твора Васіля Быкава “Незагойная рана”.
Г) твора Якуба Коласа “Дзеравеншчына”.
Д) твора Янкі Маўра “Палескія рабінзоны”.
5. Які адпаведнік у беларускай мове мае ўстойлівае спалучэнне з рускай мовы *вышел сухим из воды?*
А) дарма прайшло. Б) дармавога нічога на свеце няма.
В) даваць лататы. Г) дарма сабе. Д) дацца ў знакі.

6. Які адпаведнік у беларускай мове мае назоўнік з рускай мовы **манжета**?
- А) абшыванка. Б) абшэўка. В) шывок. Г) аздоба. Д) ворчык.
7. Дадзены прыметнікі:
- 1) *марацкі*; 2) *гарацкі*; 3) *гарняцкі*; 4) *рыбацкі*; 5) *сусецкі*.
- Якія з іх правільна запісаны?
- А) усе прыметнікі. Б) няма правільных варыянтаў. В) 1, 3, 4. Г) 2, 3, 5. Д) 3, 4.
8. Вызначце тып прыведзенага сказа:
- Зазвіняць жалобна крыгі, Снег, размоклы ў час адлігі,*
І бурлівая вада Змые з луга без сляда (Максім Багдановіч).
- А) просты сказ. Б) складаназлучаны сказ. В) складаназалежны сказ.
Г) складаны бяззлучнікавы сказ. Д) складаны сказ з рознымі відамі сувязі.
9. У якім(-іх) сказе(-ах) з прапанаваных на месцы пропуску не трэба ставіць коску:
- 1) *Толькі верхавіны елак ледзь чутна гулі_ ды шлясцелі трапяткія асіны.*
2) *У лесе было цёпла_ аднак пах восені ўжо быў чуваць усюды.*
3) *Праз нейкі час вецер разagnaў хмары на небе_ і дождж сціх.*
- А) ва ўсіх сказах. Б) няма правільнага варыянта. В) 1, 2. Г) 2. Д) 1, 3.
10. У паэме “Слова пра паход Ігаравы” аўтар расказаў пра бітву, што адбылася на рацэ ...
- А) Свіслач. Б) Няміга. В) Лоша. Г) Пціч. Д) Днепр.
11. Назоўнік *атрамант* – устарэлы. Якое слова выкарыстоўваецца замест яго сёння?
- А) буквар. Б) кніга. В) сшытак. Г) чарніла. Д) аловак.
12. У якіх сказах з дадзеных адасабляецца дзеепрыметнікавы зварот?
- 1) *На лузе пакрысе падсыхала скошаная хлопцамі трава.*
2) *Заўсёды пераходзьце дарогу ў месцах абазначаных знакам пераходу.*
3) *У нагрэтым ліпеньскім сонцам бары пахла смалой.*
4) *Машыны нагруканья збожжам ехалі па селавой дарозе.*
- А) ва ўсіх сказах. Б) няма правільных варыянтаў. В) 1, 3. Г) 2, 4. Д) 3, 4.
13. У якім(-іх) сказе(-ах) выдзеленыя словы напісаны правільна?
- 1) *У **дзядулевам** садзе выраслі яблыні.*
2) *Янка выбег на двор і прынёс **вялікі ахапак** рамонкаў.*
3) *Над **новым верф’ю** лёталі птушкі.*
- А) ва ўсіх сказах. Б) няма правільных варыянтаў. В) 1, 2. Г) 2. Д) 2, 3.
14. Якія з дадзеных прыслоўяў напішаце разам?
- 1) *у_бок*; 2) *на_век*; 3) *у_начы*; 4) *па_ціху*; 5) *у_двая*.
- А) усе словы. Б) няма правільных варыянтаў. В) усе, акрамя 1.
Г) 1, 2, 5. Д) 3, 4.

15. Вызначце словы з прыведзеных, у якіх колькасць літар і гукаў супадае:
- 1) *шыцьць*; 2) *цётчын*; 3) *французскі*; 4) *сённяшні*; 5) *сям’я*.
- А) усе словы. Б) усе словы, акрамя 5. В) няма правільных варыянтаў.
Г) 1, 3, 4. Д) 2, 5.
16. Дадзены назоўнікі:
- 1) *азімыя*; 2) *дровы*; 3) *хітрыкі*; 4) *вячоркі*; 5) *гоні*.
- Якія з іх ужываюцца толькі ў множным ліку?
- А) усе словы. Б) няма правільных варыянтаў. В) 1, 3. Г) 2, 5. Д) 3, 4.
17. Дадзены сказ: *Хату зрабіць – не скрынку збіць*.
- Якім членам сказа з’яўляецца выдзеленае слова?
- А) дапаўненнем. Б) азначэннем. В) акалічнасцю.
Г) дзейнікам. Д) выказнікам.
18. У якіх словах з прапанаваных патрэбна напісаць **ь**?
- 1) *шэцц..сот*; 2) *агледз..ся*; 3) *раз..бяр*; 4) *ледз..ве*; 5) *чагос..ці*.
- А) ва ўсіх словах. Б) 1, 3, 5. В) 2, 3. Г) 2, 4. Д) 3, 4, 5.
19. Якой часцінай мовы з’яўляецца выдзеленае ў сказе слова?
- Вакол дрэва ляжала апаўшае за дзень лісце.*
- А) назоўнікам. Б) прыметнікам. В) прыслоўем.
Г) прыназоўнікам. Д) злучнікам.
20. Выберыце з прапанаваных словы, якія патрэбна напісаць праз злучок:
- 1) *жылі..былі*; 2) *хлеб..соль*; 3) *сяды..тады*; 4) *сям..там*; 5) *сам..насам*.
- А) няма правільных варыянтаў. Б) усе словы.
В) 1, 2, 3. Г) 1, 3, 4. Д) 4, 5.
21. У якіх сказах з дадзеных патрэбна выдзеліць выклічнікі коскай?
- 1) *Эх сябры якое раздолле на лузе!* 2) *Ну бывайце шчаслівай дарогі.*
3) *Гэ-гэй пайшлі ўжо!* 4) *О колькі радасці дзецям зімой!*
- А) ва ўсіх сказах. Б) няма правільных варыянтаў. В) 1, 3.
Г) 2, 3. Д) 3, 4.
22. У якім сказе з прыведзеных патрэбна паставіць на месцы пропуску працяжнік?
- 1) *І дачакаўся_ летам каля крыніцы можна пасядзець у цяньку.*
2) *Дай сну волю_ праспішшчасце, долю.*
3) *Калі канчаецца сонечная паляна_ пачынаецца густы бярэзнік.*
- А) ва ўсіх сказах. Б) няма правільнага варыянта. В) 1. Г) 2. Д) 3.
23. Дадзены словы:
- 1) *смех*; 2) *тлушч*; 3) *алешнік*; 4) *вугаль*; 5) *гонар*; 6) *лістота*.
- Выберыце толькі рэчыўныя назоўнікі.
- А) усе словы. Б) няма правільных варыянтаў. В) 1, 5. Г) 2, 4. Д) 3, 6.